

Campanya a la Llotja

Cambra de Comerç de Barcelona

REIAL ACADEMIA CATALANA
D BELLES ARTS D SANT JORDI

Campany a la Llotja

Juny de 2006

© pels textos: Josep Bracons i Pilar Vélez

© per l'edició: Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi

Fotografies

Jordi Puig

Pere Vivas

Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi

Coordinació editorial

Xavier Cortés | Cambra de Comerç de Barcelona

Disseny gràfic i maquetació

Toni Fresno | Cambra de Comerç de Barcelona

Revisió Lingüística

Pilar Tió | Servei Lingüístic de la Cambra de Comerç de Barcelona

Impressió

System Bcn

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, comprenent-hi la repografia i el tractament informàtic, com també la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec, resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de l'editor i estaran sotmeses a les sancions establertes per la Llei. Tots els drets reservats.

Dipòsit Legal

B-15132-2006

The image shows the front cover of a book. The spine is a solid dark brown color. The main cover area is a light green color with a subtle, repeating pattern of stylized flowers and leaves. The title is printed in white, italicized serif font across the spine and onto the main cover area.

Campany a la Llotja

La Casa Llotja de Mar, seu corporativa de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, és un dels edificis més emblemàtics de la ciutat de Barcelona; tant des del punt de vista arquitectònic com pel conjunt d'obres artístiques que l'embelleixen, especialment la col·lecció escultòrica, i el fons artístic preservat a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

Ambdues institucions, la Cambra i l'Acadèmia, són hereves directes de l'antiga Reial Junta Particular de Comerç de Barcelona que, en la segona meitat del segle XVIII i primera del XIX, va ser el referent indiscutible del redreçament econòmic i educatiu del país; i en l'àmbit de les belles arts, la impulsora, a través de l'Escola de Nobles Arts, dels nous corrents artístics dominants a Europa.

Una de les figures més rellevants de l'Escola de Nobles Arts va ser Damià Campeny. Les seves obres més emblemàtiques formen part del paisatge de la Llotja, especialment de l'anomenada planta noble, on podem trobar les escultures del Saló Daurat, la majestuosa *Lucrecia* i la delicada *Janua Caeli*, i del segon pis, al Museu de l'Acadèmia.

La Cambra de Comerç de Barcelona i la Reial Acadèmia de Belles Arts tenien el deure de retre homenatge a uns dels artistes més destacats que el país, que, amb les seves obres, prestigia encara més una joia arquitectònica com la Casa Llotja de Mar.

Miquel Valls i Maseda

President

Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

La Llotja barcelonina conserva la col·lecció més important d'escultura neoclàssica obra d'un dels grans escultors catalans, Damià Campeny i Estrany (Mataró 1771-Barcelona 1855), del qual recentment hem celebrat els 150 anys de la mort.

De ben jove es decantà cap a l'escultura, i amb una facilitat de visió i d'expressió de la figura humana i, alhora, amb un ofici extraordinari per dominar la matèria, es guanyà el prestigi a Barcelona, va madurar a Roma i fou capaç de realitzar obres ja llavors admirades i actualment reconegudes que el distingeixen com un artista extraordinari.

La Reial Junta de Comerç del Principat de Catalunya li mostrà plena confiança, i fou el director de la classe d'escultura de l'Escola de Nobles Arts i, a partir de 1850, acadèmic de la nostra Institució, on deixà una mostra de la seva obra, bon testimoni de la seva creativitat excepcional.

La Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi es complau de poder oferir conjuntament amb la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona la contemplació de la seva obra.

Jordi Bonet i Armengol

President

Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi

La Casa Llotja de Mar, on les arts s'agermanen amb el comerç i la indústria

La Casa Llotja de Mar –o simplement la Llotja– és un dels edificis més emblemàtics de Barcelona i un dels grans símbols del lideratge de la societat civil catalana en l'àmbit econòmic i cultural. Es va construir entre els anys 1774 i 1802 per iniciativa de la Junta de Comerç de Barcelona, i va preservar de l'interior l'antiga llotja de mercaders del segle XIV, màxim exponent de la puixança del comerç català medieval. D'aquesta manera, s'hi agermanen la racionalitat d'un dels conjunts més significatius d'arquitectura gòtica civil (el Saló de Contractacions) amb la sobrietat de l'arquitectura classicista del final del segle XVIII.

Actualment, és la seu corporativa de la Cambra de Comerç de Barcelona i, entre altres institucions, va acollir fins al 1994 la Borsa de Barcelona. Ha estat des de sempre un símbol per a l'economia catalana, com també ho és per a les arts i la cultura del nostre país, ja que durant gairebé dos segles va ser la seu de la principal escola d'art de Catalunya –l'Escola de Llotja–; i des del 1850 hi té la seu la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

La Casa Llotja de Mar es va construir seguint el gust classicista del final del segle XVIII, sota la direcció de l'arquitecte Joan Soler i Faneca, i en morir l'any 1794 el va succeir el seu fill, Tomàs Soler i Ferrer. L'edifici es complementa i s'embelleix amb un notable conjunt d'escultures que configuren la principal col·lecció d'estatuària neoclàssica del nostre país. El Neoclassicisme és patent en l'ús del marbre, com feien els escultors grecs i romans, i en el predomini de les temàtiques al·legòriques o inspirades en la mitologia i l'antiguitat clàssica. Així, al peu de l'escala d'honor hi destaquen les al·legories del comerç i la indústria, obra de Salvador Gurri. Les escultures del pati representen els quatre continents i són obra de Francesc Bover i Manuel Oliver; i la font de Neptú que el presideix és de Nicolau Traver amb la participació d'Antoni Solà, autor de les nereides que l'acompanyen. El conjunt es completa amb les escultures que es poden admirar en diversos salons de la Casa Llotja i, al segon pis, a la seu de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

La més destacada de totes les escultures que embelleixen la Casa Llotja de Mar és la *Lucrecia moribunda* (1835) de Damià Campeny, que es troba al replà de la planta noble. És una obra mestra de l'art neoclàssic per l'alta qualitat del treball escultòric i per la mòrbida sensualitat que l'escultor va saber infondre al marbre en aquesta representació de l'heroïna romana. Del mateix Campeny hi ha, al Saló Daurat, quatre escultures al·legòriques: *L'Amor o la Fe conjugal*; *Himeneu*; *Diana caçadora* i *Paris* (totes fetes entre 1802 i 1808).

La Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi guarda així mateix diverses obres importants de Damian Campeny, en marbre o guix, com el relleu *Diana i les seves nimfes sorpreses al bany per Acteó* (1798-1799), la còpia de l'*Eros de Centocelle* (1805-1808), l'al·legoria de *Flora* (1825), el grup que representa un *Almogàver matant un cavaller francès* (1836) o la representació d'*Aquil·les arrencant-se la sageta* (1837).

D'aquesta manera, la Casa Llotja de Mar esdevé un veritable museu d'escultura neoclàssica i, en particular, de l'obra de Damian Campeny, el millor dels nostres escultors d'aquest estil. Tot aquest conjunt d'obres és àmpliament estudiat al *Catàleg del Museu de Llotja. Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, II - Escultura i Medalles* (2001).

L'escultor Damia Campeny (1771-1855) i l'art del seu temps

L'escultor Damia Campeny i Estrany va néixer a Mataró el 1771, quatre anys abans de la creació de l'Escola de Llotja, la primera de les escoles d'art del nostre país, i que des de la seva creació, el 1775, va tenir la seu a la Llotja de Mar.

L'Escola de Llotja, com l'edifici que l'acull, va ser fruit de la iniciativa de la Junta de Comerç de Barcelona, i va significar en aquell moment un poderós factor de renovació del panorama artístic català, que, gràcies a ella, va connectar amb els corrents europeus del moment i, principalment, amb el neoclassicisme hegemònic entre la fi del segle XVIII i el començament del segle XIX.

En aquest sentit, van ser decisives les borses o pensions que la Junta de Comerç concedia als artistes més avantatjats perquè poguessin anar a completar la formació a Roma, la capital artística del moment. Damia Campeny va ser un d'aquests artistes: va estudiar a la Llotja i el 1797 se'n va anar a Roma gràcies a una pensió que havia guanyat l'any anterior. A Roma, Campeny va poder estudiar l'escultura clàssica i es va relacionar assíduament amb l'escultor europeu més important de l'època, Antonio Canova, que el va influir decisivament.

Tot i que Campeny pensava retornar a Barcelona el 1808, la seva estada a Roma es va prolongar vuit anys més, fins al 1816, a causa de les guerres napoleòniques. Com a pensionat, estava obligat a enviar mostres del seu treball, en guix, a la Junta de Comerç. Entre aquestes obres realitzades a Roma i trameses a Barcelona hi ha el relleu *Diana i les seves nimfes sorpreses al bany per Acteó* (1798-1799); la *Lucrecia moribunda* (1803); la *Cleòpatra moribunda* (1804); el relleu *El sacrifici de Cal·líroe* (1805-1808); la còpia de *l'Eros de Centocelle* (1805-1808) i els bustos de Talia (1805-1808) i d'una *Vestal* (cap al 1810), totes –excepte la *Cleòpatra*– conservades a la Casa Llotja de Mar. Durant la seva estada a Itàlia també va realitzar un centre de taula per a l'ambaixador d'Espanya a Roma, que actualment es conserva a la Galeria Nacional de Parma.

En retornar, el 1816, Campeny va esdevenir professor a l'Escola de Llotja, i quatre anys després, el 1820, va ser nomenat membre de l'Acadèmia de Belles Arts de San Fernando, a Madrid, i escultor de cambra del rei. Per assolir aquest càrrec calia sotmetre a la consideració de l'Acadèmia de San Fernando diverses obres. Campeny va presentar, entre altres, els guixos de *L'Amor o la Fe conjugal*; *Himeneu*; *Diana caçadora* i *Paris* i també el relleu *El sacrifici de Cal·líroe*.

Malgrat els honors rebuts, Campeny va seguir desenvolupant la seva activitat docent i artística a Barcelona. El 1825, la Junta de Comerç va adquirir-li les quatre figures al·legòriques ja esmentades, en marbre, per incorporar-les a la decoració del Saló Daurat de la Casa Llotja de Mar, on són encara actualment. Al mateix temps, se li va encomanar la realització d'una obra cada any. Entre aquestes obres del mecenatge de la Junta sobresurten les estàtues de *Flora* (1825) i *La Clemència o La Pau* (1827), *l'Aquil·les arrencant-se la sageta* (1837) i el grup que representa un *Almogàver matant un cavaller francès* (1836), que actualment formen part del Museu de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

El mateix encàrrec va comportar la realització en marbre de la *Lucrècia moribunda*, que es va completar el 1835. La *Lucrècia*, l'obra mestra de Campeny, es va destinar a ennoblir el gran saló de la Casa Llotja de Mar, juntament amb la *Cleòpatra*, una obra de característiques similars. Actualment, la *Lucrècia* s'exposa al replà de la planta noble de Llotja; de la *Cleòpatra* se'n conserva una versió en bronze al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

D'aquest moment en què Campeny gaudia d'un gran prestigi i d'un ampli reconeixement dels mèrits artístics correspon el retrat que li va fer el pintor Vicenç Rodes i que forma part de les col·leccions de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Campeny vesteix un uniforme d'acadèmic, donant a entendre el triomf social, i està envoltat d'algunes obres que l'havien fet famós, com ara la *Lucrècia*, *l'Aquil·les* o el grup de *l'Almogàver*.

A partir del 1835, la salut de Campeny va començar a minvar però encara va dur a terme alguns encàrrecs notables, com ara la direcció de la decoració escultòrica dels porxos d'en Xifré o l'estàtua de l'almirall Galceran Marquet, que corona el monument de la plaça del Duc de Medinaceli, a Barcelona.

En constituir-se, l'any 1850, la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, Campeny va ser nomenat acadèmic. Era l'últim reconeixement a un dels artistes més prestigiosos del seu temps, que va morir a Sant Gervasi de Cassoles als 84 anys, el 1855.

La biografia i l'obra de Damià Campeny van ser àmpliament estudiades per Carlos Cid Priego. Remetem els lectors interessats al seu llibre *La vida y la obra del escultor neoclásico catalán Damià Campeny i Estrany*, publicat l'any 1998.

Obres de Damian Campeny a la Casa Llotja de Mar

Diana i les seves nimfes sorpreses al bany per Acteó
1798-1799 | Marbre | 0,78 x 1,18 x 0,14 m

Pensionat a Roma per la Junta de Comerç l'any 1796, Damian Campeny hi va arribar l'agost del 1797. Aquest baix relleu és una de les primeres obres que va fer allà en marbre i que la Junta va valorar molt quan va arribar a Barcelona. Per aquest motiu, se'n van enviaren emmotllats a les acadèmies de Madrid, València, Saragossa i Palma de Mallorca. Avui és considerat una de les millors creacions de l'escultor neoclàssic.

Com és força habitual en aquest tipus d'obres acadèmiques representa una escena mitològica. En aquest cas, Campeny va seguir la narració d'Ovidi del llibre III de *Les metamorfosis*. Es tracta de l'episodi en què el caçador Acteó, nét d'Apol·lo, que havia après les arts de la caça al costat del centaure Quiró, amb el buirac a l'espatlla i l'arc a la mà esquerra, va sorprendre la deessa caçadora, Diana (o Àrtemis per als grecs), mentre es banyava nua al riu amb unes companyes, al mont Citeró. Aquest fet, acompanyat de la gosadia de considerar-se més bon caçador que Diana, li va valer el càstig de la mort.

Diana hi apareix de cara a l'espectador, cobrint-se les sines amb el braç esquerre, mentre les mans enllaçades de dues companyes li cobreixen el sexe pudorosament, i amb el braç dret estès maleint Acteó. Totes les figures són d'un gran refinament i responen al gust neoclàssic. Segons el primer biògraf de Campeny, el pintor Josep Arrau i Barba, la bellesa d'aquesta obra era tan gran que l'insigne escultor Antonio Canova la va lloar i des d'aleshores va esdevenir el protector de l'artista.

És a la Sala de Juntes de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, conjuntament amb els bustos d'*Eros*, *Talia* i *Niobe*, també de Campeny. Sens dubte, és el millor relleu de l'escultor.

Lucrecia moribunda

1835 | Marbre | 1,30 x 0,62 x 1,23 m

Lucrecia moribunda no sols és l'obra mestra de Damiano Campeny sinó una de les millors obres del Neoclassicisme europeu. Feta en guix el 1803, encara molt a l'inici de la seva estada a Roma, quan va arribar a Barcelona, el gener del 1804, la Junta de Comerç va acusar l'artista d'haver copiat una estàtua antiga. Antonio Canova i l'ambaixador espanyol a Roma, Antonio de Vargas y Laguna, van haver de donar fe de l'originalitat de l'obra mitjançant sengles informes; la Junta els va acceptar i, finalment, va reconèixer l'obra com a seva.

L'èxit de Campeny va ser immediat, atesa la gran qualitat d'execució i el tema representat, tan propi del gust d'aquells anys. Però el traspàs al marbre no es va poder fer fins gairebé trenta anys després, el 1833, quan va arribar el material d'Itàlia. Un cop un expert italià va desbastar el bloc de marbre, el febrer del 1835 Campeny va enllestir la *Lucrecia* en marbre que avui tothom pot admirar al replà del pis principal de la Casa Llotja.

De l'èxit d'aquesta obra en són bon testimoni un seguit de còpies en guix que se'n van fer de seguida, com el de la Biblioteca - Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú o el de l'Escola de Belles Arts d'Olot.

Lucrècia és el prototip de l'ideal femení neoclàssic. Representada com una dona jove que apareix morta asseguda en una cadira, amb el pit descobert mostrant la ferida mortal, però amb una serenitat i un erotisme fred i alhora plàcid, car tot i ser una figura vestida, la túnica deixa endevinar la mòrbida anatomia amb gran elegància i dolcesa. Tots aquests aspectes fan que sigui considerada la seva obra mestra.

A la notable qualitat artística de l'obra, s'hi suma, a més, l'interès que suscita la història del personatge representat. Lucrècia, dama romana, era l'esposa de Tarquini Col·latí, nebot del rei de Roma, Tarquini el Superb. Segons la tradició, Sext, fill del rei, se'n va enamorar perdudament, per ser considerada la dona més honesta de la ciutat, i va assaltar la casa seva. Lucrècia es va sentir ultratjada i es va donar mort amb un punyal davant del seu marit i del seu pare tot just després d'explicar-los el fet i demanar-los venjança. A continuació van mostrar el seu cadàver al poble, que es va sublevar, es va abolir la monarquia i es va proclamar la República.

LES QUATRE ESCULTURES DEL SALÓ DAURAT

Les quatre obres que embelleixen el Saló Daurat (*L'Amor o La Fe Conjugal*, *Himeneu*, *Diana caçadora* i *Paris*) formen un grup realitzat per Campeny a Roma aproximadament entre els anys 1802 i 1808, que va enviar a Barcelona el 1815, un cop acabada la guerra del Francès; tot i que per diverses vicissituds no es van poder desembalar fins al 1825, i es van exposar a Llotja. Adquirides per la Junta l'agost d'aquell mateix any, es van col·locar al Saló Daurat, on encara avui es poden admirar.

Pel que fa a l'origen, dates de creació exactes i la significació, malgrat la documentació existent sobre les peces, no queden encara del tot clars. Malgrat tot, per la seva significació matrimonial alguns autors creuen que podien haver estat destinades al monument que la Junta de Comerç projectava aixecar a Barcelona amb motiu de la celebració de les dobles noces reials –Ferran, príncep d'Astúries, amb Maria Antònia de Nàpols; i la infanta Isabel, germana del príncep, amb Francesc Genaro de Nàpols–, que van tenir lloc a la ciutat el 1802. Els temes representats fan referència, sens dubte, a la simbologia matrimonial.

L'Amor o La Fe conjugal

Entre 1802 i 1808 | Marbre | 1,63 x 0,63 x 0,60 m

L'Amor o La Fe conjugal és una versió de Fides, la deessa de la fe, representada dempeus i sovint amb vel, i amb les mans plegades (o amb algun atribut), símbol de la bona fe dels cònjuges.

Himeneu

Entre 1802 i 1808 | Marbre | 1,63 x 0,63 x 0,60 m

Himeneu és el déu que presideix el seguici nupcial. Se'l sol representar com un jove amb una corona de flors al cap i amb dues torxes petites a les mans, les flames de les quals, unides, simbolitzen l'amor. Sens dubte, hi és ben present l'admiració neoclàssica de l'escultor per l'estatuària antiga.

Paris

Entre 1802 i 1808 | Marbre | 1,39 x 0,68 x 0,64 m

Paris porta la lligadura frígia, com els pastors, car era fill de Príam, rei de Troia, i havia estat abandonat al bosc perquè un endevinaire havia predit que portaria la destrucció de Troia. Sosté a la mà dreta la poma d'or que Eris, o la Discòrdia, per tal de venjar-se per no ser convidada al banquet de noces de Tetis i Peleu, havia llançat sobre la taula. A la fruita s'hi llegia: "per a la més bonica". Hera, Atena i Afrodita van disputar-se-la, i Paris va ser el jutge d'aquest litigi. Va triar Afrodita, la Venus romana.

Diana

Entre 1802 i 1808 | Marbre | 1,48 x 0,50 x 0,46 m

Diana, deessa molt estimada a Roma, està representada segons un model grec antic com una deessa del bosc, caçadora, amb el buirac, l'arc i les sagetes. Era considerada també un símbol de fecunditat, aspecte relacionat en aquest cas amb la possible significació matrimonial.

La Verge com a "Janua Caeli"

Entre 1803 i 1808 | Pedres i marbre | 0,80 x 1,05 m diàmetre de la base

De totes les obres de Damià Campeny conservades a la Casa Llotja –en un dels passadissos del primer pis– és l'única de temàtica religiosa cristiana. És una imatge de la Verge, en marbre i pedres de color, que l'escultor va realitzar a Roma. No se sap si va ser un encàrrec potser no acceptat o bé si va estar feta per voluntat de l'escultor.

La Verge hi apareix representada, tal com consta en la inscripció de la base, com a *Janua Caeli*, una de les invocacions de la lletania lauretana, és a dir, com a 'porta del cel'. Per aquesta raó duia una clau a la mà esquerra, avui desapareguda. És una obra freda, hieràtica, ben allunyada de l'expressió religiosa barroca aleshores tan generalitzada.

Eros de Centocelle

1805-1808 | Marbre. 1,055 x 0,37 x 0,19 m

Aquest bust en marbre, que és ara a la Sala de Juntes de l'Acadèmia, el va realitzar Campany a Roma. Ben documentada des de l'origen, aquesta obra ha estat anomenada de diverses maneres al llarg dels anys.

De fet, és una còpia d'una obra hel·lenisticoromana que se sol atribuir al cercle de Praxitel·les (s. iv aC), trobada pel pintor Gavin Hamilton a Centocelle, prop de Roma –d'on prové el seu nom–, que també era una còpia d'una obra grega. De fet, l'obra original era de cos sencer, mentre que la trobada a Roma només era un tors, del qual Campany tan sols en va copiar el bust. Pel refinament i la suggestiva bellesa de vegades se l'ha confós amb un retrat d'Antínous, el jove amant de l'emperador Adrià, o bé, en altres casos, se l'ha designat com *Un geni*.

Aquest tipus de treballs que segueixen ben de prop algun model antic són molt característics de l'etapa neoclàssica, en què tots els grans escultors van fixar la mirada en l'antiguitat com a model de perfecció. Campany, com Antonio Canova, Bertel Thorvaldsen, Antoni Solà i tants d'altres, en aquest cas recrea, i podríem dir que millora, la imatge de l'*Eros* esmentat, dotant-lo de personalitat plàstica i atorgant-li una qualitat que li confereix la mirada fonda i potser, fins i tot, profundament melangiosa.

Eros, fill d'Afrodita, és el déu de l'amor. En la mitologia greco-romana és una força fonamental del món, ja que en garanteix perpetuïtat i l'equilibri intern. Sol representar-se com un jove, com en aquest cas, i generalment acostuma a portar una torxa i les sagetes amb què encén el cor dels enamorats.

Sacrifici de Cal·lírooe

1805-1808 | Guix | 2,80 x 1,43 x 0,28 m

Talia

1805-1808 | Marbre | 0,63 x 0,43 x 0,19 m

Aquesta obra, com l'*Eros* i *Níobe*, i també com aquestes d'un gran refinament, és una versió d'una *Talia* romana de cos sencer, de la qual Campeny només en va recrear el bust. Com les altres dues, es conserva a la Sala de Juntes de l'Acadèmia.

En la mitologia clàssica, Talia és una de les tres gràcies. És filla de Zeus i Eurínome, una divinitat relacionada amb la vegetació, raó per la qual és representada amb una corona d'heura i de flors. Tanmateix, també és coneguda com una de les nou muses, i és el símbol de la comèdia i la poesia festiva, i es representa aleshores amb una corona d'heures i, generalment, amb una màscara còmica.

Aquest bust en marbre que Campeny va fer a Roma sembla reproduir la Talia romana com a una de les tres gràcies, sense els atributs del teatre, tot i que al llarg del temps a causa dels seus atributs florals ha rebut altres noms, com ara *Flora* o *Bacant*.

Vestal o Níobe

Cap al 1810 | Marbre | 0,63 x 0,33 x 0,20 m

Aquesta obra, conservada a la Sala de Juntes de l'Acadèmia, es coneix també, probablement per la seva indumentària, amb el nom de *Vestal* –tal com apareix als catàlegs antics–, tot i que les vestals pertanyien a la cultura romana i aquest bust és una còpia, en aquest cas gairebé exacta, d'un altre d'hel·lenístic conservat al Museu Nacional de Nàpols, que alhora és còpia d'una obra grega del segle IV aC. Sigui com sigui, va ser una de les més reproduïdes pels escultors neoclàssics, tot i que per exemple, Canova, no fou tan fidedigne com Campeny.

D'aquest bust en marbre sembla que Campeny durant la seva estada a Roma en va fer dues versions, l'una, la conservada a l'Acadèmia, i l'altra, regalada per la Junta de Comerç a Ferdinand de Lesseps el 31 de desembre de 1844, i de la qual es desconeix la localització.

Níobe era filla de Tàntal i va tenir 14 fills amb Amfíon. En riure's de Leto, mare només d'Apol·lo i Àrtemis (Diana caçadora per als romans), els dos van germans matar amb les seves sagetes els fills de Níobe, dels quals només van quedar un mascle i una femella.

Vas dedicat a Bacus

Cap al 1810 | Marbre | 1,08 x 0,34 m de diàmetre

Vas dedicat a Hèrcules

Cap al 1810 | Marbre | 1,08 x 0,34 m de diàmetre

Flora

1825 | Guix | 1,50 x 0,60 x 0,52 m

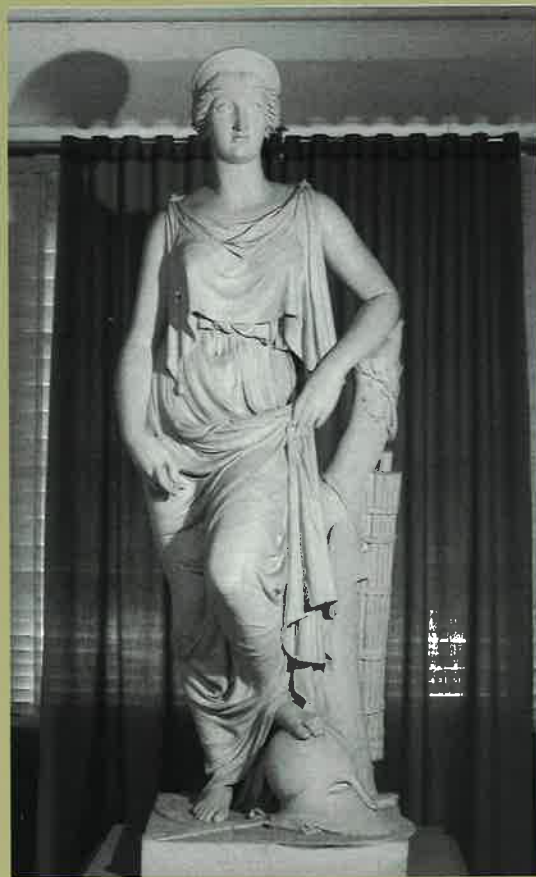
Aquesta imatge de figura femenina que sosté una colla de flors amb la faldilla se sol identificar com una representació de Flora. Flora és una de les divinitats llatines més antigues i simbolitza l'etern renéixer cada primavera, raó per la qual sempre se l'acostuma a representar amb un feix de flors.

L'obra de Campeny, en guix, situada avui al Saló d'Actes de l'Acadèmia, és una obra típicament neoclàssica, tant pel que fa al cap i pentinat de la imatge com a la disposició del cos i la indumentària. Representa una dona jove i amable, el model de la qual sembla que és una petita figura que representa la tardor, amb la falda plena de fruits, que forma part del magnífic conjunt del centre de taula que Campeny va realitzar per a l'ambaixador espanyol a Roma, i que es conserva a la Galeria Nacional de Parma.

L'any 1963, l'escultor i aleshores president de l'Acadèmia, Frederic Marès (1893-1991), va projectar un monument en homenatge a Damià Campeny, mataroní de naixement, per al qual va fer fondre en bronze aquest guix de l'escultor, que avui presideix la plaça del Palau, al bell mig de la zona Ciutat-Jardí de Mataró.

La Clemència o La Pau
1827 | Guix | 2,00 x 0,68 x 0,68 m

Lleó
1830-1831 | Guix | 1,00 x 1,95 x 0,97 m

Lleó ajagut

1830-1831 | Guix | 1,00 x 1,95 x 0,97 m

El centaure Nessos i Deianira

1836 | Guix pintat | 0,62 x 0,67 x 0,35 m

Almogàver matant un cavaller francès

1836 | Guix | 2,10 x 2,28 x 1,38 m

Després de passar la *Lucrecia* al marbre, l'any 1835, Damià Campeny tenia ja molt poca salut. Arran d'aquest fet, se'l va dispensar d'haver de lliurar anualment una obra en guix a la Junta de Comerç, però se li'n van encarregar dues, els temes de les quals van proposar alguns professors de l'Escola de Nobles Arts.

Un va ser aquest grup de guix que fa referència a la croada de Felip II de França contra Pere II de Catalunya quan, delmat ja l'exèrcit francès i en retirada encara va ser atacat pels homes de Roger de Llúria, que acabaven de desembarcar victoriosos.

Generalment, aquesta obra ja tardana se sol considerar com la primera obra de Campeny romàntica i ja plenament allunyada de l'ideari neoclàssic; tot i que més per la temàtica que per l'execució tècnica, car les formes continuen en la línia característica de l'artista.

El tema, un episodi de la història medieval de Catalunya, es pot relacionar amb el de la seva última obra –que va fer als 79 anys–, el monument de l'almirall Galceran Marquet, conseller de la ciutat de Barcelona, que presideix la plaça del Duc de Medinaceli, i que va ser la primera estàtua de fosa que es va erigir a la nova Barcelona industrial, superat ja plenament el classicisme.

Aquil·les arrencant-se la sageta

1837 | Guix | 1,35 x 1,80 x 0,80 m

Realitzada a Barcelona mentre era tinent director de l'Escola de Nobles Arts, aquesta obra és una de les darreres de la producció de Campeny, i es pot considerar el seu últim treball neoclàssic conservat a l'Acadèmia, al Saló d'Actes.

Treball en guix, representa Aquil·les, un dels herois més famosos de la mitologia grega, sobretot per ser un dels protagonistes del poema èpic *La Ilíada*. Fill de la deessa Tetis i del rei Peleu de Ftia, a la Tessàlia, perquè fos immortal com ella, Tetis el va submergir en el riu Estigi, que podia concedir aquesta virtut als qui s'hi banyaven; per bé que el taló dret, per on el subjectava Tetis, li va quedar fora de l'aigua. Justament, durant la guerra de Troia una sageta disparada per Paris el va ferir al taló, el seu únic punt vulnerable, cosa que li va provocar la mort.

L'escultura representa just el moment en què Aquil·les, assegut a terra, mira d'arrencar-se la sageta mortal. Obra d'una gran elegància i un gran domini de l'anatomia masculina, la composició recorda els temes clàssics del gal moribund, com ara el dels Museus Capitolins de Roma; tot i que és una obra ben característica del fer de Campeny.

Masti

Abans del 1837 | Guix | 1,20 x 0,48 x 0,90 m

Bacus i Silè (també coneguda per Bacus i Apol·lo)

Guix | 1,80 x 0,80 x 0,75 m

Vas cinerari

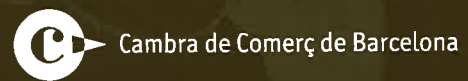
Marbre | 2,60 m d'alçada (tot el conjunt) x 0,65 m del costat del triangle de la base

Vas cinerari amb bucranis

Marbre blanc i gris (peu)
1,98 m (tot el conjunt) x 0,45 m de diàmetre

REIAL ACADEMIA CATALANA
D BELLES ARTS D SANT JORDI

